

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 611/2014-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. októbra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť F. V., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 19 ods. 1, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 17/2011 a jeho uznesením z 31. októbra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť F. V. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. januára 2014 doručená sťažnosť F. V. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Dolný Kubín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 17/2011 a jeho uznesením z 31. októbra 2013 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol, že „*predmetom konania pred Okresným exekučným súdom je exekučné konanie proti povinnému..., na základe právoplatného a vykonateľného rozsudku pre zmeškanie vydané Okresným súdom Dolný Kubín č. k. 2 Cb/19/2010-68 zo dňa 02.11.2010 vydaný v súlade s ust. § 153 ods. 2 písm. b) O. s. p. ako rozsudok pre zmeškanie. Exekučným titulom okresný súd zaviazal povinného (odporcu) je povinný navrhovateľovi (pôvodnému oprávnenému) zaplatiť sumu 72.469,65 € s príslušenstvom ako aj trovy konania... a trovy právneho zastupovania...“.*

Sťažovateľ v sťažnosti podrobne opisuje priebeh konania pred okresným súdom od podania žiadosti súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie (január 2011) až po rozhodnutie okresného súdu o námietkach povinného a návrhu na odklad exekúcie (október 2013). Zároveň vyjadruje nesúhlas s napadnutým uznesením okresného súdu vo výroku, ktorým okresný súd povolil odklad exekúcie vedenej proti povinnému do právoplatného skončenia konania o určenie, že právo na plnenie priznané rozsudkom okresného súdu sp. zn. 2 Cb 19/2010 z 2. novembra 2010 neexistuje, ktoré je vedené na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 10 Cb 151/2013.

K napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažovateľ uvádza, že 25. novembra 2013 podal proti nemu odvolanie, v ktorom poukázal aj „*na názor ÚS SR, že nestačí podať žalobu a ani akékoľvek začaté súdne konanie, začaté povinným, ktorým spochybňuje platnosť alebo účinky exekučného titulu nie je dôvodom pre odklad exekúcie (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 15. 1. 2009, č. k. II ÚS 1/09-29).*

Právoplatný rozsudok má účinky veci rozhodnutej a je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány, a to v tom rozsahu, v akom bolo o danej otázke v rozsudku rozhodnuté (§ 159 ods. 2 O. s. p.), pričom v súdnej praxi je už ustálený názor, že právoplatné rozhodnutie o žalobe na plnenie tvorí prekážku veci právoplatne rozhodnutej pre žalobu určovacíu, pretože súd sa týmto rozsudkom súčasne vyslovil o existencii či neexistencii určitého právneho vzťahu alebo práva, z ktorého bolo žalované o plnenie.“.

Ďalej sťažovateľ uvádza, že v odvolaní poukázal na skutočnosť, že „*povinný nepreukázal také skutočnosti, z ktorých vyplýva, že exekúcia, kde exekučným titulom je*

právoplatné rozhodnutie súdu bude zastavená. Pre prekážku res iudicata žaloba o určenie nemôže byť úspešná, nakoľko by sa Okresný súd Žilina zaoberal vecou o ktorej už bolo právoplatne rozhodnuté. Došlo by tak k porušeniu zásady zakotvenej v ustanovení § 159 ods. 3 O. s. p., čo právny poriadok (O. s. p.) Slovenskej republiky nepripúšťa. Zároveň som poukázal na skutočnosti, že povinný žalobu o určenie, že právo na plnenie priznané rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín sp. zn. 2Cb/19/2010 zo dňa 02.11.2010 neexistuje, vedenom na Okresnom súde Žilina aktuálne pod sp. zn. 10Cb/151/2013

- nepodal v zákonnej lehote na podanie v zmysle §250b odst. 1 O. s. p.

- nepreukázal naliehavý právny záujem, čo je podmienkou úspešnosti žaloby o určenie

- priložené doklady v žalobe o určenie sú zmysle § 387 OZ premlčané.“.

Taktiež poukázal na „stanovisko Ústavného súdu - prekážka veci rozsúdenej definitívne znemožňuje ďalšie nastolovanie otázky zachovania ústavnosti. Predstavuje teda takú brzdu v rámci princípu právnej istoty, ktorá ďalšie uplatňovanie princípu zachovania ústavnosti vylučuje. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zahŕňa v sebe aj právo na ochranu pred opakovaným uplatňovaním práva, o ktorom bolo už raz právoplatne rozhodnuté, pokiaľ nedošlo k zrušeniu právoplatného rozhodnutia v predpísanom konaní.

Poukázal... na stanovisko ESĽP (Európsky súd pre ľudské práva) ktorý poukázal na svoju ustálenú judikatúru a pripomenul, že právo na spravodlivý súdny proces garantované čl. 6 ods. 1 Dohovoru musí byť interpretované vo svetle preambuly Dohovoru, ktorá okrem iného vyhlasuje princíp právneho štátu za spoločné dedičstvo zmluvných štátov Dohovoru. Jedným zo základných aspektov právneho štátu je princíp právnej istoty, ktorý okrem iného vyžaduje, aby tam, kde súdy právoplatne (s konečnou platnosťou) rozhodli o predmete sporu, toto ich rozhodnutie nebolo spochybňované.“.

V nadväznosti na to sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd pri predbežnom prerokovaní prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a vo veci samej rozhodol nálezom, ktorým rozhodne, že:

„1. Sťažnosti sa vyhovuje.

2. Základné právo sťažovateľa vlastníť majetok priznaný právoplatným a vykonateľným rozsudkom bolo porušené podľa čl. 20 odst. 1 tým, že súd nad rámec svojich právomocí rozhodoval o veci rozhodnutej 2,5 roka a porušil tým zásadu *res iudicatae*. Bráni výkonu exekúcie a tým užívaniu majetku priznanú rozsudkom.

3. Základné právo podľa čl. 19 odst. 1 bolo porušené tým, že sa súd dopustil prietáhov v konaní, sťažovateľa dostal do ťažkej finančnej situácie a tým bola porušená jeho dobrá povesť, meno a dôstojnosť.

4. Základné právo podľa čl. 46 odst. 1 bolo porušené tým, že prekážka veci rozsúdenej definitívne znemožňuje ďalšie nastolovanie otázky zachovania ústavnosti. Predstavuje teda takú brzdu v rámci princípu právnej istoty, ktorá ďalšie uplatňovanie princípu zachovania ústavnosti vylučuje...

5. Základné právo podľa čl. 48 odst. 2 bolo porušené, pre splnenie ústavného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval...

6. Základné právo podľa čl. 127 odst. 1 bolo porušené...“

Zároveň sťažovateľ požaduje napadnuté uznesenie okresného súdu zrušiť a taktiež si „uplatňuje nárok na náhradu škody“, ako aj „náhradu trov konania“.

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania. Uvedená viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha (t. j. petit), pričom tento musí byť vymedzený presne, určito a zrozumiteľne (v súlade s čl. 127 ústavy a § 56 zákona o ústavnom súde), teda takým spôsobom, aby mohol byť východiskom pre rozhodnutie ústavného súdu v uvedenej veci (III. ÚS 78/02, III. ÚS 17/03, IV. ÚS 138/08).

Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 19 ods. 1, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 17/2011 a jeho napadnutým uznesením.

1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 19 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný

súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Z uvedeného vyplýva, že v prípadoch, ak osobitný právny predpis zakladá právomoc všeobecného súdu rozhodnúť o ochrane základných práv a slobôd fyzických osôb alebo právnických osôb, je právomoc ústavného súdu vylúčená.

Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad ustanovených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

Všeobecné súdnictvo zabezpečuje fyzickým osobám a právnickým osobám presadzovanie svojich práv, zaväzuje sa poskytnúť im účinnú ochranu pred neoprávnenými štátnymi zásahmi, pritom má prednostne chrániť a presadzovať individuálne základné práva a slobody. Príslušné procesné poriadky sú zárukou účinnosti tejto právnej ochrany aj zárukou ochrany zákonného prístupu k uplatňovaniu základných práv a slobôd (I. ÚS 61/06).

Zásada subsidiarity zahŕňa okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy môže vzhľadom na princíp subsidiárnej právomoci ústavného súdu zásadne smerovať iba proti právoplatnému rozhodnutiu orgánu verejnej moci, ktorý vo veci rozhodol po vyčerpaní všetkých opravných prostriedkov, resp. iných právnych prostriedkov, ktoré mal sťažovateľ k dispozícii v poslednom stupni.

Ústavný súd zastáva názor, že predpokladom záveru o porušení niektorého z ústavou garantovaných práv je také jeho porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstrániteľ'né

činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku, resp. v zákone Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) v znení neskorších predpisov – ďalej len „Exekučný poriadok (m. m. I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06). Uvedený názor zvlášť platí podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu o základnom práve na súdnu ochranu, ktoré „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický v. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002) vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V danom prípade bol sťažovateľ oprávnený podľa príslušných ustanovení Exekučného poriadku (§ 56 ods. 7) podať proti napadnutému uzneseniu okresného súdu a jeho vydaniu predchádzajúcemu postupu odvolanie, o ktorom by rozhodoval krajský súd. Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že toto oprávnenie aj využil a „v zákonnej lehote... sa proti druhému bodu napadnutého uznesenia OS Dolný Kubín zo dňa 31.10.2013 odvolal“. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozhodol o jeho odvolaní uznesením sp. zn. 20 CoE 127/2013 z 28. januára 2014, ktorým potvrdil napadnuté uznesenie okresného súdu vo vzťahu k výroku okresného súdu o povolení odkladu exekúcie.

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

Poskytnutie ochrany označeným základným právam sťažovateľa vyplývajúcim z ústavy prináležalo v danej veci odvolaciemu súdu, čím je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Iba odvolaciemu súdu na základe odvolania podaného sťažovateľom prináležalo, aby posúdil, či naozaj došlo v konaní pred prvostupňovým súdom k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie, tak ako to tvrdí v sťažnosti podanej ústavnému súdu.

Keďže právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu a postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 17/2011 vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmavať napadnuté uznesenie a postup okresného súdu, ktorý jeho vydaniu predchádzal, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

Podľa právneho názoru ústavného súdu po zistení nedostatku právomoci v konaní pred ústavným súdom už nie je potrebné skúmať, či sú splnené ďalšie procesné podmienky. Tomuto postupu totiž bráni zistený nedostatok neodstrániteľnej procesnej prekážky spočívajúci v nedostatku právomoci ústavného súdu (podobne PL. ÚS 3/98).

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

Predmetom sťažnosti je aj námietka porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 17/2011.

Sťažovateľ odôvodňuje porušenie označeného základného práva citovaním zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu, podľa ktorej *„pre splnenie ústavného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa naplní zásadne až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáhala odstránenia právnej neistoty*

ohľadom svojich práv (napr. I. ÚS 41/02). Z uvedeného tak možno podľa názoru dovolacieho súdu vyvodit', že priedahy v konaní sú trvajúcim protiprávnym stavom (až do právoplatnosti rozhodnutia vo veci) a v každom okamihu ich existencie dochádza k rovnakému porušovaniu toho istého práva (t. j. práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy), tým, že súd nerozhodol o pripustení nového účastníka a rozhodoval o veci rozhodnutej - rozhodoval zle, povolil odklad exekúcie na základe žaloby o určenie sa dopustil priedahov v konaní.“.

Ústavný súd je toho názoru, že sťažovateľ vidí porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v tom, že okresný súd v jeho exekučnej veci „*rozhodoval zle, povolil odklad exekúcie na základe žaloby o určenie*“. Z uvedeného je zrejmé, že porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa odvíja od porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ako už bolo uvedené vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, sťažovateľ mal proti napadnutému uzneseniu okresného súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu (ktorý postupoval podľa názoru sťažovateľa „*zle*“), k dispozícii opravný prostriedok, ktorý aj využil. Krajský súd uznesením sp. zn. 20 CoE 127/2013 z 28. januára 2014 potvrdil napadnuté uznesenie okresného súdu, teda nevzhliadol v postupe okresného súdu nesprávnosť a pochybenie. Skutočnosť, že všeobecné súdy nepostupovali v predmetnej veci v súlade s predstavami sťažovateľa, nemôže zakladať dôvod na vyslovenie porušenia jeho označeného základného práva podľa ústavy.

Keďže v danom prípade ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

K požiadavke sťažovateľa, aby mu ústavný súd nahradil škodu, ktorá mu vznikla podľa jeho názoru nesprávnym postupom okresného súdu, ústavný súd uvádza, že o tomto

nároku (v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) rozhoduje príslušný okresný súd. Preto aj vo vzťahu k tejto časti sťažnosti ústavný súd konštatuje nedostatok svojej právomoci na prerokovanie a z tohto dôvodu ju aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

Z dôvodu odmietnutia sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa v nej uvedených. Z toho istého dôvodu ústavný súd už nevyzýval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov (napr. predloženie splnomocnenia pre advokáta na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. októbra 2014